

Izhaja vsak torek in petek v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po pošti prejeman ali v Gorici na dom posiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jelersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Večerno izdanje.)

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Svojim Volilecem!

Če tudi veljajo še zmiraj razlogi, radi katerih sem bil odložil mandat, in če tudi nisem nastopil kot kandidat, ste me izvolili v državni zbor. Z ozirom na obstoječe žalostne razmere Vam ne morem ničesa obetati; gojim pa upanje, da se te vendar premenijo in da mi bo dana prilika, uspešno zastopati Vaše koristi. V tem zmislu se Vam presrčno zahvaljujem na izkazanem zaupanju.

V Gorici, 30. januarja 1900.

Alfred grof Coronini-Cronberg.

Govor dr. Ferjančiča

v seji avstrijske delegacije dne 13. jan. t. l.
Konec.

Če se vidi vse to in tudi številne demonstracije, ki se tako pogostoma ponavljajo, če se tudi druge slične dogodbe ne prezirajo, kakor n. pr. take razglednice, kaže imam tu na razpolaganje, ki je prišla v promet, in na kateri je Avstrija pripomogla na črno-rumeni drog, dočim se bliža Italija z italijansko zvezdo in rimskim grbom „Senatus populusque Romanus“, da jo osvobodi; če se vse to upošteva, se spozna, da se je irredentizem že globoko vkorinil, tako globoko, da bo veliko dela, predno se povsem izruje. Ne delam vlače odgovorne za irredentizem. Irredentizem je plevel, in zraste tudi na najboljši njivi, odgovorna pa je vlače, ker proti irredentizmu ničesar ne ukrene, ker ga gleda s prekriznima rokama, in da njeni organi, namesto da bi irredentizem pobijali ga skušajo priskriti s pretvarjanjem in celo sumničenjem. Ali se ni predzadnji tržaški namestnik osmešil — oprostite ta izraz — s tem, da je italijanski irredentizem postavljal v nasprotje s hrvatskim irredentizmom, ko ve vsak človek, da se poganjamo Slovani samo za politične premembe v okviru monarhije. Pred kratkim se je na Kranjskem prepovedalo učenje ruščine. Taka prepoved nas zamore, naj je to že vladni namen ali ne, postaviti v napačno luč in sumničiti našo državno zvestobo.

10 L I S T E K.

Šest postaj.

Češki spisal V. Kosmák. Prevel Š. P—ov.

V krčmi pa je dejal Krivec: „Možje, ta žid bi imel biti kje pri nas krčmar. Človek ne ve, kdaj mu bo treba denarja? Zdaj moramo tekati sem in tjá, potem pa bi imeli pomoč kar doma.“

„Tudi jaz sem že mislil na to“ pritrdi drugi.

In zgodoval se je res, kakor so si želeli. —

Krčmar v stari gostilni se je bil naveličal tega gospodarstva v Modriji, in ker so bili sinovi že v službi kot uradniki, jeden pa župnik, prodal je krčmo iz proste volje. K dražbi je prišlo največ judov in gospod Štern je kupil krčmo. Tedaj so imeli v Modriji peto postajo — in ta je bila najhujša, kakor bomo videli.

Jedva se je bil preselil jud Štern v Modrijo bilo je po vasi „laudamus“ (veselje). Žganje je imel bolj po ceni, nego vsak drug: delal ga je sam in prodajal ga tudi na vedra. Napravil si je štacuno; in v njem je dobil vsak, kar si je le želel: gospodinja vse blago za kuhanje; dekleta rute in blago za obleko; fantje pipe, denarnice,

Dovolite mi, da se pomudim nekoliko pri tej stvari.

Ali je možno postavljati se na stališče, da je v učenju kateregakoli jezika skrita politična nevarnost? Ako se postavimo na to stališče, potem bi reklo — kakor absurdno se to tudi glasi — da naj se v naših krajin pred vsem prepove učenje nemščine in italijanščine. To bi bila konsekvenca.

To stališče je povsem nevzdržljivo, in zato tudi prepoved učenja ruščine. Kje je Rusija in kje smo mi? In, ali se je kdaj pokazalo, da hrepeni Rusija po adrijanskem morju?

Stališče, katero je zavzelo oblastvo, in vsled katerega nam otežuje in prepoveduje učenje ruskega jezika, ki je v tesnem sorodstvu z našim, da nam onemogočuje spoznavati ruske duševne velikane iz izvirnika, je povsem nemogoče.

Da, z roganjem, da se Slovani, kadar občujemo med seboj, govorimo nemški ali kak drug jezik, so koj pri rokah, ali da bi se nam prilika dala, naučiti se slovanskih jezikov, to ne. In ne samo to, celo prizadevanje, si s privavnim učenjem pridobiti znanje teh jezikov, se preganja še v privatne kroge.

Južni Slovani smo po brezmadežni svoji preteklosti osigurani pred sumničenji. Ti koraki vladnih organov ne smejo odvrniti pogledov od razmer, ki so nastale ob Adriji.

Ob Adriji je znaten odstotek prebivalstva italijanske narodnosti. Nastane torej vprašanje: Ima li italijansko prebivalstvo povoda, biti nezadovoljno z razmerami, v katerih se nahaja?

Ne. Italijani uživajo neomejeno vse svoje pravice v šoli, v uradu in v javnem življenju.

Oni imajo željo — da omenim jedno — dobiti svoje vseučilišče. A dasi je na vseučilišču v Inomostu zanje preskrbljeno, se njim spričevala italijanskih vseučilišč dosti prej nostrificirajo kakor nam spričevala hrvatskega vseučilišča v Zagrebu.

Kako je pa s Slovani?

Nimam namena, opisati zgodovine njihovega trpljenja, dovolil pa si bodem, označiti nekatere momente, da bo možno, narediti si sliko njihovega položaja. V Istri je 17.000 slovenskih in hrvatskih otrok brez šolskega pouka. V Gorici in v Trstu se bore

blago za hlače in oprsnike; otroci sladkarje in igrače; gospodar železo, lopate, motike, sekire, rovnice, kose, verige; čevljar je dobil tam kože, kakoršne je hotel, da tudi že zašite oglave (urbase), krojač vse potrebno za svoje rokodelstvo, iz kratka: kar je kdo želel! In kako uljudno in radovoljno so ga poslužili! Židinja se je vedno nasmihala, rekla vsem, „gospod in gospa“, otrokom je dajala kos kruha, in če kdo „slučajno“ ni imel tistega pod palcem — nič za to. Gospa Šternova je dejala: To je malenkost — pa zapišem, plačate skupaj v drugo! In g. Štern je govoril prav tako. To so bili zlati časi! Vse se je kar trlo pri židu. Prodajal je tudi kruh; in če se je dobilo kako pol-živo živinče — žid je bil tudi mesar — kupil jo je, ubil in sekal 2 kr. bolj po ceni, nego drugi mesarji — a kar ni prodal, iz tega je skuhala gospa gospa „golaš“ in kislad — to da je dobro za okrepanje želodcu.

Večina sosedov je to hvalila; in govorili so: „Tega žida nam je poslal sam Bog!“ in g. Štern je bil zares dober. Nele, da je dajal na dolg, posojal je tudi gotovino na menice — 30% ali 50% si je seveda že prej odbil; ali to ne more drugače; kjeft je kjeft!

Gospodarji so imeli v tem vsega v obilnosti, mladina se je začela na enkrat

Slovenci že desetletja za slovenske ljudske šole, katere se jim proti pravici in proti zakonu z najničevnejšimi ugovori odrekajo, a da bi se njihovi otroci ne raznarodili, morajo potrebne šole iz lastnih sredstev vzdrževati.

Mestna občina tržaška pošilja otroke slovenske narodnosti v šole v okolici, namesto da jim ustanovi v mestu šolo.

Na Primorskem, kjer je večina prebivalstva slovenska, se pri sodišču s prebivalstvom čestokrat občuje s pomočjo tolmačev. Celo iz cerkve se v Trstu poskuša iztisniti slovanski jezik. Občinski zastopništvo je v tem oziru že mnogo dosegel in je na najboljšem potn, da to doseže tudi za okolico. Treba samo, da postane vladata tako zaslepljena in izroči tržaški občini tiste cerkvene patronate, ki so še v njenih rokah.

Kako pa se godi italijanskim državljanom, katerih je na Primorskem nad 30.000?

Ni ga občinskega dela, pri katerem bi se ne določilo, da se smejo rabiti samo italijanski delavci, seveda tudi taki, ki so italijanski državljanji. Slovenski delavci se izključujejo. Tako se je godilo celo pri javnih skladisčih, za katere je država žrtvovala milijone, dokler je bila uprava v rokah trgovske in obrtnice zbornice. Zdaj je tu nekaj bolje, odkar vodi upravo država sama, a še zdaj praktikuje tako kolikor možno tisti uradniki, kateri so bili prevzeti od prejšnje uprave.

Kako pa je v deželnih zborih na Primorskem? V dež. zboru v Trstu . . .

Predsednik (seže v besedo): Ali bi Vas smel prositi, da bi se vrnili k stvari? Nekoliko predolgo ste se bavili s to zadevo. Očitati mi ne boste mogli, da omejujem svobodo govora.

Delegat dr. Ferjančič: Končam koj. Hočem samo podati sliko razmer in, kakor rečeno, je moj namen, pojasniti na tem mestu, kake razmere so tam doli nastale. Po moji sodbi je v interesu vodstva zunanjih zadev, da si te razmere ogleda.

Torej, v deželnem zboru tržaškem in istrskem je slovenski jezik brezpraven, celo telesna integriteta poslancev je v nevarnosti. V Gorici in Istri ima večina prebivalstva v deželnih zborih samo manjšino.

Kako je v državnem zboru? Ta okolnost je poučljiva. Prej je bilo v državnem zboru 12 poslancev iz Primorske. Od teh

lepše oblačiti in pri dekletih ni bilo videti nikdar prej takega „lišpanja“ kakor tedaj. Kje pa so dobivale denar za to? Kaj to komu mari? Tega ni vprašal niti lastni oče; in mati ni vprašala: Kje si to vzela? Bilo je — pa dobro! Nikomu se ni zdelo čudno, da so fantje zvečer skrivaj nosili židu žakle žita na ramenih, a dekleta pa nekaj v zastorik: zdaj svet tako pelje! — Pri židu je bilo zmerom vsega polno.

Drugi krčmarji so gledali zavidljivo na to in premišljevali: kako bi pripravili svojo staro kupčijo zopet v razcvit?

Mladi Oblak je imel dobro misel, kakor vselej: poprijel se je narodnosti. Jel je narocenati več svobodomelsnih listov (časnikov), ki zmerajo in napadajo vse le sami sebe ne. Kupil si je surko (narodno suknjo) in sokolovko (kapo) ter pozdravljal vse z besedami: Klanjam se. Živio! Izvolil si je geslo: „Svoji k svojim!“ in to je ponavljal pri vsaki priliki, naj je bilo primerno ali ne. Tudi si je pustil rasti brke, da je imel glavo kot kapucin — iz kratka „igral je Slovana“*) In njegov izgled je uplival. Ali

*) Zavarujem se zoper možno očitanje, da bi bil neprijatelj krčmarjev, ki se ne sramujejo svoje narodnosti; ali da bi bil proti slovanstvu sploh. Sam sem odkrit Slovan, in kako naj bi bilo drugače, ko izhajam od očeta Slovana in od materje Slovanke? Častim in ljubim vsakega dobrega Slovana. Le takih komedijantov ne morem, ki se delajo, kakor bi bili narodnjaki — le iz sebičnosti.

Uredništvo in upravljenje se nahaja v „Narodni tiskarni“, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravljenje „Gorice“. Oglaši se računijo po petitrstih in sicer ako se tiskajo 1-krat po 16 vin., 2-krat po 14 vin., 3-krat po 12 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

so jih imeli Slovani, torej večina prebivalstva, pet, Italijani manjšina prebivalstva pa sedem. Odkar je bila izvedena volilna reforma, ima Primorska 15 poslancev in od tedaj imajo Slovani v državnem zboru štiri poslance, torej jednega manj, kakor prej manjšina, namreč Italijani, pa jih imajo jednajst, torej štiri več kakor prej.

In kako je z delegacijo gospoda moja? To vas bo tudi zanimalo. Primorsko zastopajo trije Italijani, četrti Italijan iz Trentina. Italijani imajo torej v avstrijski delegaciji štiri glase, vsi južni Slovani pa so zastopani po dveh glasovih, po moji malenosti in po zastopniku Dalmacije.

Ko sem bil pri sprejemu v cesarskem dvoru, stal sem poleg nekega spoštovanega člena, visoke delegacije, ki je izrazil svoje začudenje, od kod, da je toliko Italijanov. Rekel sem mu na to: „Ekscelenca, to je delo vlade, ki je bila ob času volitev na krmilu.“

Kakšen vpliv pa imajo te okolnosti na narodnostne razmere na Primorskem? Primerjati je treba samo izid ljudskega števlenja iz l. 1851. in iz l. 1890. Primerjanje je tako poučno.

Leta 1851. je štela grofija goriška 136.000 Slovencev in 62.000 Italijanov, leta 1890. pa samo 135.000 Slovencev, torej za 1000 manj, in 76.000 Italijanov, torej za 14.000 več.

Istra je imela 1851. leta 170.000 Slovanov in 72.000 Italijanov, leta 1890. pa 185.000 Slovanov, torej za 15.000 več, in 118.000 Italijanov, torej za 46.000 več.

Končno je Trst l. 1851. imel 27.000 Slovencev in 51.000 Italijanov. Število Slovencev je l. 1890. bilo isto število Italijanov pa je naraslo skoro za 100 odstotkov namreč za 49.000.

Leta 1851. je bilo torej 333.000 Slovanov in 185.000 Italijanov, leta 1890. pa 346.000 Slovanov in 294.000 Italijanov.

Večina primorskega prebivalstva se je torej v teh 40 letih pomnožila za 13.000 duš, manjšina pa za 109.000. Treba samo še dobrega desetletja in razmere bodo take, da bo Primorska zrela za ločitev od države.

Prihajam h koncu.

Ne odrekamo se upanju, da pridejo odločilni faktorji do spoznanja, da je tlačenje slovenskega in hrvatskega naroda ob Adriji in sploh v njegovih bivališčih in favoriziranje drugih narodov pregrešno glede

čemu vam pripovedujem vse to? Pojdimo k njemu pogledat.

Na „Postaji“ je sedelo nekaj mize. Bili so sami bradači. Stari Oblak je bil kakor nekak očak se svojo sivo brado. Na mizi so ležele novine in sosed Kosmač je razlagal:

„Nič ne dé, tudi mi se moramo združiti, da ne ostanemo zadej!“

„Svoji k svojim! Tako je!“ pritrđi mladi Oblak.

„Kakor smo brali tú: na Českem se jim izplačajo sladkornice, da je le veselje! In neki izplačujejo delila (dividenda, deleži) celo po 25 gld. In tem našim tú na Moravskem se tudi dobro vede. Zakaj bi si pa mi ne mogli postaviti svoje tvornice? Sladkornica se nam presneto dobro obnese. Napravimo si ustanovni odbor, nabirajmo ude in zidajmo! Zdaj vozimo svojo repo za slepo ceno v ptuje tvornice; tam nam utragajo še pri tehnicni in molčati moramo. — A tvorničarji bogaté od nas. Čemu to? Lahko porabimo in podelamo svojo repo doma in imeli bodemo dvojen užitek. Kaj, da ne? Samo

bodočnosti Avstrije. Italija je izpustila Dalmacijo iz vrste tistih provincij, do katerih misli, da ima po narodnosti in po zgodovini pravico. Kako se je to zgodilo. Neki general domačin, je provzročil in dogna premembo. Treba je bilo samo ljudstvo oprostiti pritiska, in koj se je pojavilo 96 ali 97 odstotkov Slovanov v Dalmaciji.

Gojimo načo, da obvelja to spoznanje tudi glede Slovencev in Hrvatov zunaj Dalmacije, še predno je prepozno, da je ta naroda, ki se krépko držita svoje narodnosti in jo junaško bránita, podpirati ne samo, ker to zahtevata zakon in pravica, nego tudi zategadelj, ker sta z celokupno državo važen faktor, saj stojita na straži ob Adriji.

Italijanski klub.

Pod tem naslovom je priobčil Dinko Politeo zanimiv članek v „Ag. T.“, mi ga podajemo našim čitateljem v prevodu.

Kdor je le nekoliko pazno zasledoval dogodek na Dunaju, ta nikakor ne more umeti, kako je možno kakemu zastopniku ital. kluba sklicati svoje volilce k shodu ter jim na tem poročati o svojem parlamentarnem delovanju. Kdor govoril o delovanju, oni je moral pač kaj storiti. V resnici pa nihče parlamentarnega delovanja ital. kluba, ni najmanjšega vpliva na razvoj razmer opaziti ni mogel. Sicer bi kdo dejal, da šteje klub le malo število članov; število pa tu ne odločuje, ker bi za delovanje zadostovala le ena duševna kapaciteta. Izmed članov ital. kluba pa se sploh niti eden ni mogel povspeti do kakega parlamentarnega čina.

Ko je italijanska liberalna stranka odnehala od pasivne politike ter je volila pet poslancev, zavladalo je med Italijani neznansko veselje. Vse je mislilo, da so postali na Dunaju govorniki kot je bil Demosten in državník kot je bil Cavour, može, ki vznemirijo ves parlament. Toda novoizvoljeni zastopniki zaostali so celo za prejšnjimi konservativnimi tržaškimi poslanci. Mi seveda ne vemo, so li italijanski volilci razočarani ali ne, ako so pa zadovoljni s takim delovanjem svojih poslancev, potem je to pač znamenje, da so z malim zadovoljni. Na Dunaju danes nihče ne vpošteva ital. kluba ali pa kakega njegovega člena. Razočaranje italijanskih volilcev pa bi moralo biti posebno veliko, če primerjajo delovanje svojih zastopnikov s delovanjem poslancev Laginja in Spinčiča, ki uživata v parlamentarnih krogih zasluzeno vpoštovanje.

Kljub temu pa se je našel ital. zastopnik, ki je sklical svoje volilce, k shodu, da jim poroča o svojem parlamentarnem delovanju. To je bil furlanski poslanec Verzegnassi. Shod se je vršil v Gradiški. Poslovoma umljivo je, da na shodu ni bilo govora o parlamentarnem delovanju poročevalca ali njegovega kluba. Gospod Verzegnassi se je omejil na poročilo o splošni situaciji in pa v to, da je izrazil svoje simpatije do Nemcev.

Po njegovem mnenju se borijo Nemci

„Kakor se napravi, 200 tisoč gld. in še več. Ko bi se izdalo 1000 delnic, po 200 gld., pa imamo stavbo izplačano. Potem se zaveže vsak delničar (akcijonar) da izroči gotovi del repe, n. pr. 200 stotov“.

Torepo bi podelali“ nadaljeval je Kosmač, „in prikuipilo bi se še“.

„A kje pa vzeti denar?“ opazi drugi.

„Ta si izposodimo od kake banke za male obresti, kakor to delajo tudi druge tvornice“, je razklašal Kosmač. „Brez kredita tudi ni trgovine“.

„To bi bilo vse lepo“, opomni star Oblak. „Ali kje dobimo toliko delničarjev?“

„Nakrat se ve da tega ne spihamo skupaj“ reče Kosmač, „ali počasi že pojde. Imeli bomo shode“.

„Če smem prositi, pri meni“, skoči mu mlađi Oblak v besedo. „Jaz sem Slovan, svoji k svojim!“

„Kje pa druge?“ Zagotovi ga Kosmač, ki se je vedel že kot bodoči ravnatelj. „Potem moramo potovati po okolnih vaseh in nabirati ljudi. Ko bomo imeli 300 ali 400 delničarjev skupaj, potlej začnemo zidati“.

„Jaz bi pa dejal, da bi se ne imelo zidati prej, dokler ne razpečamo vseh delnic“, omenil je premošljeno star Oblak.

„Kdaj pa bi pričakali to?“ se je razgrel Kosmač. „Zidati moramo, da dobé ljudje veselje“.

le za svoj obstanek, med tem, ko je namera Slovanov: slaviziranje vse monarhije in kompromitiranje ugleda Avstrije. Gospod poslanec je tudi govoril o obstrukciji obeh parlamentarnih skupin. Med tem pa ko sočustvuje popolnoma z nemško obstrukcijo, obsoja najstrožje obstrukcijo Čehov. Iz tega sklepamo, da je bila Italijanu obstrukcija z vsemi ekscesi in demonstracijami le v zaba-vo, ki mu je kot kaka komedija posebno ugajala. Ne pride nam na um, ugovarjati kakorkolisibodi proti temu ali celo soditi o okusu gospoda Verzegnassija. Navajamo to le radi tega, da opozorimo desnico, posebno pa Mlačiče na to, da so napram italijanskemu irendentizmu veliko prepotrežljivi in da premalo podpirajo Slovence in Hrvate v njih boju proti istemu. Ti napadi desnice in Mlačičev se strani ital. poslancev naj bi poslednjim vendar že odprli oči.

Gospod Verzegnassi ni mogel, kakor rečeno, o svojem parlamentarnem delovanju níčesar povedati, toliko več pa je pripovedoval o svojem posredovanju pri različnih višjih in nižjih uradnikih. Italijani so poznati mojstri v tem, ako je treba opozarjati na množico malenkostnih in osebnih koristi njihovih privržencev. Med drugim je pa pripovedal g. Verzegnassi tudi o nekem političnem koraku, še izza časa ministerskega predsednika Badenija, kateremu koraku je pripisoval nekoliko važnosti. Opomil je namreč, da je bil v družbi z enim svojih kolegov pri ministru in ga je opozoril na nevarnost, ki bi jo povzročila vpeljava čeških jezikovnih naredb na Primorskem.

Z drugimi besedami povedano, se je potenzal gosp. Verzegnassi za to, da bi bil minister nepravičen upravičenim zahtevam Slovencev in Hrvatov glede jezikovnega vprašanja. Poslanca sta se tudi pritoževala o namestništvu, katero se poslužuje v svojih dopisih tržaškemu magistratu nemškega in ne laškega jezika. Ta pritožba je bila upravičena, samo pristaviti bi morala, da postopa tržaški magistrat še bolj nepravično, ko zavrača slovenske vloge z motivacijo, da tega jezik ne уме. Kaj je odgovoril grof Badeni glede nemških dopisov, nam ni znano. Glede jezikovnega vprašanja, pa je pripovedoval g. Verzegnassi, da mu je grof Badeni obljubil, da ne izda jezikovnih naredb za Primorsko. Kakor vse kaže, je tudi grof Thun to obljubo vpošteval in sploh lahko trdimo z ozirom na to, kakor se razvijajo spravne akcije, da ostanejo jezikovne razmere na Primorskem kot doslej dogma.

Spravna pogajanja se namreč ne raztezajo tudi na južni del naše države, kot bi bili tu vzorni odnosi. Resnica pa je, da so baš razmere na jugu neznotne in da vlada tu glede jezikovnega vprašanja največja kritika. V teh hrvatskih in slovenskih deželah je še zmiraj italijansčina vladajoči jezik, kot bi bile te dežele italijanske province.

Bili smo vedno mnenja, da se ne bi smel noben klub desnice pogajati na svojo

„Ali kako pa, če potlej ne spravimo skupaj toliko delničarjev? Potlej ostanemo na cedilu!“ ugovarjal je župan.

„Tega se nikar ne boje! Ko se enkrat zakuri v novi sladkornici iz dimnika, tedaj se bodo ponujali delničarji kakor židje na dražbi. Ali ko bi jih tudi nekoliko ostalo, kaj pa za to? Razdelimo si jih med seboj, pa bode“.

„Tako je, očka“, reče mladi Oblak staremu. „Vi nekako nočete razumeti tega napredka; ste pač še starega sveta. Naj živi naša sladkornica. Svoji k svojim!“

In jeli so napravljati shode, in posvetovanja: kaj in kako, in sedeli so pri tem posvetovanju več v krčmi, nego doma. — „Postajski je dosegel se slovanščino, česar je želel — imel je polno krčmo.

Drugače je to uredil Goležev „veteran“.

Čul je, da v okolnih trgih doslužence še nemajo dosti te vojaščine; da hočejo še na stara leta igrati vojake, in da torej napravljajo veteranska društva. Šel je na nekoliko teh slavnosti in potlej doma v gostilni ni mogel prehvaliti: kako je to krasno in kako parado bi napravilo tako društvo tudi v Modriji.

„Za to nas je dovolj!“ je razlagal. „Sli bi na parado o slavnostih, na cesarjev god ali za pogreb, ko bi umrl kdo od nas — to bi bilo zares lepo“. (Dalje pride.)

roko, ampak da je postopati skupno za vresničenje vseh zahtev slovanskih dežela. Osamljeni in partikularistični nastopi posameznih skupin škodujejo najbolj Primorski in so samo v korist italijanskemu irendentizmu. To naše mnenje so okreplila tudi izvajanja poslancev Verzegnassija. Upamo pa, da so ta izvajanja posebno opozorila Čehe in da takim tendencem ne bodo molčali. Samo s tako reakcijo je možna uravnavanje jezikovnega vprašanja na Primorskem v smislu upravičenih hrvaških in slovenskih zahtev.

Dopisi.

S Krasa. S pravim navdušenjem smo vsprijeli veselo vest, da je bil za našega državnega poslance spet izvoljen gospod grof Alfred Coronini, katerega so izbruhli grde strasti iz zgolj sebičnih namenov tako užalile, da se je čutil prisiljenega svoj mandat odložiti. Na Krasu je sicer glasovalo več volilcev proti njemu nego zanj, ali prepričan naj bode, da so bili ti volilci zapeljani po brezvestnežih, ki so proti njemu agitirali posebno s tem, da so jim natvezali laž, da on ne vsprijme mandata tudi če bode izvoljeni in da bode tako spet novih stroškov občinam in volilcem novih sitnosti.

Največji „svindel“ časnikarski je pa to, da se hoče ugoden uspeh, katerega je dosegla Tumova stranka na Krasu, pripisovali „svobodomiselnim“ načelom. Pri agitaciji ni bilo ni sluha ni duha proklamiranja svobodomiselnih pa niti drugih načel. Volilce je nasprotna stranka pridobila deloma s podkupovanjem, deloma z zgorej omenjenimi lažmi, da grof ne prevzame mandata tudi če bo izvoljen, deloma pa z obljubami, katere je dr. Stanič dajal volilcem na onem medlem shodu v Sežani. — Možje, ki so glasovali za grofa, so storili to iz lastnega prepričanja. Stali so zanj kot skala Tomajci, Komenci, Stanjeleci, Kobljeglavci Kazeleci, Skopenci, Škrbinci, Gorjanci, vol. može iz Gabrovice, iz Brj, in iz Vel. Dola. Stali so kot skala ter se neizmerno radovali nad zmago poštenosti in rodoljuba. Slava jim!

Politični razgled.

Spravna pogajanja.

Danes ni skoro več dvoma, da bi se ne pričela dne 5. t. m. spravna pogajanja med Čehi in Nemci in sicer pod okriljem nove vlade. Od vspeha teh pogajanj je tudi najbrže odvisna osoda sedanjega državnega zborna. Taka pogajanja so se vršila leta 1890, za Taaffejeve vlade, ki se pa niso dovršila. Takrat so se začela razpravljati najprej administrativna vprašanja, kakor deležne deželnega šolskega sveta, deljenje deželnega kulturnega sveta, naprava izključno nemških sodnih in izključno čeških sodnih okrajev, jezikovna vprašanja pa so se imela reševati najzadnjina. Zdaj pa ima biti temu drugače. Pri sedanjih pogajanjih pride na vrsto najprej jezikovno vprašanje, in sicer se bode razpravljalo o tem vprašaju za Češko posebe a za Moravsko posebe. To pa zato, ker so po mnenju vlade na Češkem vse drugačne jezikovne razmere nego na Moravskem. Na Češkem obstaja, tako trde vladni listi, več sodnih okrajev, ki so ali izključno češki ali pa izključno nemški, na Moravskem pa da tega ni. In zategadelj da je treba za Češko vse drugačnih jezikovnih uredb nego za Moravsko. Čehi pa bodo zahtevali, da se tem pogajanjem pritegnje tudi Šlezko. Ali se bodo Nemci udali tej zahtevi, ni še znano. Krščanska socijalistična nemška stranka se tako hudeje nad ostalimi nemškimi strankami, ker ni bil izvoljen nikdo izmed njenih članov kot zupnik pri spravnih pogajanjih. Ona pravi, da se hoče odslej bore malo brigati za nemško „Gemeinbürgerschaft“, ko vidi, da hočejo ostale liberalne nemške stranke njo le izkorisci v svoje lastne strankarske namene. Protiv takemu izkoriscenju, tako pravi ta stranka, se hoče ona odločno postaviti po robu ter hrbet obrniti liberalnim nemškim strankam. Sploh pa sodijo vsi tako skepticisti o ugodnem uspehu spravnih pogajanj. Ker je pa baje od vspeha ali nevseha odvisna osoda sedanjega državnega zborna, govoril se po listih mnogo o njegovem razpustu.

Oktrožnica ministerskega predsednika kot voditelja ministerstva za notranje reči do načelnikov deželnih vlad. Ministrski predsednik vt. dr. Koerber je izdal kot voditelj ministerstva za notranje reči dne 20. t. m. za načelnike deželnih vlad okrožno naredbo, v kateri je načrtan pravec, katerega se imajo držati pri izpolnjevanju svojih urednih dolžnosti. Nalaga se jim strogo vršenje obstoječih postav. Pooblastili pa jim je gledati, da se v posameznih deželah zboljšajo narodno gospodarske razmere.

V ta namen se jim priporoča, da so oni in njim podrejeni organi v vedni ter prijazno dotiki z ljudstvom, ter da mu grejo v tem pogledu na roko tudi iz lastne iniciative. Uradniki ne smejo pri izpolnjevanju svojih uradnih dolžnosti nikdar kazati svojega lastnega političnega mišljenja. Varovati morajo vedno in povsod ugled oblastnij in uporabljata v ta namen tudi silne postavne pripomočke.

Regulacija častniških plač.

Dne 24. t. m. je bila izdana okrožnica, po kateri se zboljšajo častniški plači. Iz te okrožnice povzamemo nekaj podatkov o bočnih plačah častniških. Dobivali bodo: feldmaršal 24.000 K., feldzajgmajster (general konjice) 16.800, feldmarsalffajntajn 14.016 K., generalni major 11.400 K., polkovnik 7200 K., podpolkovnik 6000 in 5400 K., major 4008 K., stotnik (ritmoyer) prvega razreda 3000 K., drugega razreda 2400 K., nadporočnik 2040 K., poročnik 1680 K., vojaški župnik 4008 K., vojaški kaplan prvega razreda 3000 K., drugega razreda 2400 K.

Okrožnica je veljavna s 1. jan. 1900.

Nemški cesar pride v Rim.

Italijanskim listom se poroča, da pride meseca aprila v Rim nemški cesar Viljem Angloški prestolni govor.

V angleškem parlamentu se je te dni prečital prestolni govor angleške kraljice.

V tem govoru je rečeno, da vladajo med Angleško in med drugimi državami, izvzemši južno Afriko, prijateljske razmere. Kraljica se zahvaljuje na hrabrosti in na vstrajnosti bojevnikov v južni Afriki ter nad dokazi udanosti vseh njenih podanikov. Angleški voče vztrajati v južno-afrškem boju toliko časa, dokler ne bode sijajno premašili svojih sovražnikov.

Bodemo videli!

Vojска v Južni Afriki.

Poraz Bullerjeve armade pri Spionkopu je sedaj tudi oficijelno naznanjen; vrhovni poveljnik natalke angleške armade je moral včeraj naznani, da se je umaknil sovražniku čez Tugelo, odkoder je bil pred nekaj dnevi prišel. Izjalovil se mu je jedini poskus, o katerem je trdil, da je ključ za osvoboditev Ladysmitha in njegove posadke. „Es gibt kein Zurück mehr!“ zaklicil je Buller svojim vojakom, ko je prekoracil Tugelo, hoteč s tem pokazati, da to podjetje gotovo ne izpodleti. Sedaj pa je mož hvaljezen, da je našel sploh še kak „Zurück“, ker sicer bi se mu godilo še slabje.

Obitki sami Angleži ne povedo veliko, pač pa si je londonski vojni urad naročil neko poročilo iz „burskega tabora“, v katerem se mej vrticami omenja velikega junastva angleških vojakov, ki so zmagovali na teh črti, dokler jih Buri niso prevarili in jim onemogočili poskus. V poročilu se govoril tudi o ogromnih izgubah v burskih vrstah, le s številkami si poročevalce ne upa na dan. Vse drugače se pa glasi brzojavka, ki je po kabelju preko New-Jorka došla v London v soboto zvečer in ki se glasi: Bullerjev centrum in njegovo desno krilo sta 24. t. m. energično posegla v boj, da rešita Warrenovo divizijo iz njene stiske. Angleški napad se je pa izjalovil, ker so Buri razdvojili desno angl. krilo in razpršili Lyttletonovo brigado. Warrenova divizija, ki se je nahajala na nižjem izmej treh vrhov Spionkopa, je bila popolno poražena. Lyttletonova brigada je izgubila 800 ubitih in ranjenih. Skupno cenijo Burri Warrenovo izgubo na 3000 mož brez ujetnikov.

Vest o tem dogodku je naravnost prenetila londonske kroge, ki so ravno slavili prvo Warrenovo zmago, o kateri jih je sporocil vojni urad. Ta vest, piše „Times“, je bila nepricakovana, pretresljiv sunek. Lord Roberts mora odločiti, ali kaže še kaj storiti za osvobojenje Ladysmitha. Ni nam treba posebej nagla

Letno poročilo za l. 1898, katero je čital tajnik g. Fr. Vodopivec, se je vzel brez ugovora in brez razprave na znanje. O društvenem računu za l. 1898 in o stanju premoženja dne 31. dec. 1898 je poročal denarničar prof. Berbuč. Račun se je potrdil po kratkem razgovoru soglasno. — Na predsednikov predlog so se izvolili pregledovalec računov gg. And. Gabršček, Jos. Hrovatin in dr. And. Lisjak ter kot razsodniki gg.: Blazij Grča, Ambrož Poniž in dr. Tuma. Društvena oznanila se bodo dopošljala vsem trem slovenskim listom v Gorici. — Podrobnejši podatki o društvenem računu in delovanju leta 1898 se nahajajo v „Zlati knjigi“, ki se je razposlala večini društvenikov. — Nasvetov in predlogov od strani društvenikov ni bilo stavljenih; zato je zaključil predsednik dr. Gregorčič občni zbor še predpoldne. — Udeležile so se ga tudi zastopnice ženskega oddelka.

Radodarni doneski. Volilni možje, veselči se nad zmago grofa Coroninija, so zložili v gostilni g. Grkev v Sežani ter nam vročili 12 K 52 h, ter odločili, da vdobi od teh polovico „Šolski dom“ in polovico „Alojzijeviče“. — G. Kuhar Jos. je nam vročil 40 h za „Šolski dom“.

Poroča nadvojvodinja Štefanije. Iz S. Ujhelya poročajo, da se poroči nadvojvodinja Štefanija dne 10. marca t. l. z grofom Lonyayem in to ne v Londonu, kakor so izprva javljali, ampak v Miramaru.

Lastnik „Soče“ in državnozborska volitev. — Kakšni mojstri so angleški kramarji v fabrikaciji sijajnih brzojavnih poročil, kaže nam ravno vojska v južni Afriki. Brzojavka za brzojavko pripoveduje o velikih zmagah angleške vojske, izkažejo pa se vedno vsa ta poročila le kot pobožne želje angleških kolovodij. Angleške poročevalce pa visoko nadkriljuje lastnik „Soče“. Pošiljal je za časa volitve med svet samo zmagonosna poročila, kričal je o detretjinski večini, o tričetrtinski večini itd., shod pri Rebku je v svoji domisljavnosti razgnal, shod v Sežani je slikovito opisal, zdaj pa ko vse to ni dosti pomagalo in je lastnik „Soče“ propal, sedaj je pa zopet poslal ali pa poslati dal v svet izmišljeno vest, da so nasprotniki kupili dvajset glasov in radi tega zmagali...

Čudno se nam zdi le to, da vsakdo, če tudi ni naš somišlenik, o določno odklanja vsako zvezo in ožjo dotiko z lastnikom „Soče“, bo je se ga pale — vse.

Današnja „Soča“ je dosegla vrhunc v zmenodnosti. Ker so se ji zadnje čase računi pošteno zmešali, računa veselo dalje ter pride do zaključka, da po njenih sklepih bi moral prav za prav vendarle zmagati — Gabršček. Mi jo v teh blaznih računih nočemo motiti, kakor tudi ji ne maromo kritati veselja, ko navaja neke besede dr. A. Pavlice, katere je baje govoril zbranemu občinstvu o našem listu in to ker „Soča“ prav ničesar ne verjujem. Da prioričajo članek, ki je izšel v „Edinost“ in ki govorji o volitvi na Goriškem, nas tudi prav nič ne vzemirja, ker to kar piše „Edinost“ o goriških razmerah, bi ravno tako napisal A. Gabršček. V tem smo popolnoma na jasnen!

Prosimo „Soča“ le, da navede dokaze o onih 20 kupljenih glasovih.

Gabršček je sijajno propadel kljub mirljubni firmi, zato se bode pa sedaj zakadil v privatne zadeve nekaterih gospodov, o katerih samo sumi, da so v „krogu goriških rodoljubov“. Ko se je v našem listu nekoč, nekoliko namignilo o mnogoštevilnih „lumparijah“, da se izrazimo s „Soča“, zloglasnega Terzita, takrat je „Soča“ divjala in besnela. Mi smo od takrat sem vsa taka namigavanja opustili, molčali pa ne bodemo sedaj, ampak navedli bodemo do pičice vse, ker bi bilo prav nespametno, ko bi imeli kakoršnekoli obzire še do znanega „rokovnjača in sleparja“, da se zopet izrazimo z besedami intelligentne „Soče“.

Kupovanje glasov. „Slov. Narod“ ima v svoji številki od torka brzojavko iz Gorice, v kateri govorji med drugim tudi o tem, da so dobili 4 laški volilci iz Ločnika od „Slogine“ stranke 100 K, ter da so sli potem glasovat. Resnice na tej vesti, katero je dobil „Slov. Narod“, kakor sam pravi iz do cela zanesljivega vira, je le toliko, da so širje ločniški volilci govorili na stolnem trgu z lastnikom „Soče“, da jih je od tam neko spremjal v trgovino z železom tvrdke Konjedic & Zajec, da je bilo tam neko stiskanje rok — ter da so odšli od tam širje laški volilci ter najbrže tudi izpolnili „pošteno“ svojo volilno dolžnost. Da bi bili šli širje ločniški volilci h Konjedic & Zajcu žeblje kupovat ter niti želeso, o tem smo gotovi, ker imamo mi príče za to.

Toliko torej o podkupovanju laških volilcev in o docela zanesljivem viru „Narodovem“.

Pritisek na volilce od naše strani, Poročajo nam iz mesta: „Soča“ piše o nekem pritisku, katerega bi bili zakrivili pristaši „Sloge“ na volilce. V dokaz, da je ta trditev popolnoma iz trte izvita, povemo le to, da se je izrazil odličen člen volilne komisije, kateremu ni v stanu nikdo ocitati pristransosti, da je bilo oddanih mnogo takih glasovnic, na katerih je bilo

prvotno zapisano ime grofa Coroninija, a je bilo potem prečrtno ter nadomeščeno z imenom dr. Staniča. Nasprotno pa da ni bilo nobene glasovnice, na kateri bi bilo prečrtno ime dr. Staniča, a nadomeščeno z imenom grofa Coroninija. Od katere strani je torej pribajal pritisek?

Lastniku „Soče“ na uho. — V vaši zadnji „Soči“ ste obrekovali Coroninjevo stranko, češ: da je podkupila volilic z denarjem. Povejte pa vi, kdo je dne 19. januarja t. l. v Renčah — dasi je bil petek — plačal „gresto“ klobas in prašičjega drobiha in kaj vem še koliko dvopoj vinu protvitom volilcem, da so volili dr. Staniča?!

R a d o v e d n e ž.

Zakaj so Brkini glasovali proti grofu Coroniniju? Zakaj pa je glasoval A. iz B. proti tebi, je vprašal nek Anglež svojega prijatelja poslanca — kremen-poštenjaka. I zato, mu odgovori ta, ker sem mu storil uslugo!

Ta pogovor omenjenih dveh prijateljev nam je prišel v spomin, ko smo čitali v poročilih iz Sežančine, da dela g. Muha pri Brkinih na to, da ne vole grofa Coroninija.

Znano je namreč vsem Brkinom, a najbolj pa g. Muhi, koliko se je trudil grof Coronini na Dunaju, da jim je pridobil za most čez potok „Sušica“ državno podporo v znesku 16.000 K. Da je temu res tako, to priča zahvalna adresa cestnega odbora sežanskoga, katera se je odpolnila grofu Coroniniju in dr. Gregorčiču, in na kateri je podpisana, ako se ne motimo, tudi gosp. Muha. Pa kaj hočemo, naslov „trot“ je nekako siten in ne kaže drugega nego da se človek rehabilitira v očeh „poštenjakov“, od katerih ga je vpredjel.

Iz Loga nam pišejo: „Soča“ je pisala, da je v Logu oblačno. Res je bilo že več dni oblačno, a ravno 29. jan. je začelo snežiti. Tega smo si že leli, ker sneg je naše žito, naš pridelek. Morda se jutri zjasni. Slučajno sem bil danes na Predelu. Slišal sem nek ropot v nižavi, kakor bi kdo padel na tla. Gospod urednik! ali se je morda utrgala vrv, ko se je hotel lastnik „Soče“ obesiti na Travniku po zgubljeni vojiti? Škoda bi bilo moža; kdo drug bi ne znal pretiti županstvu z deželnim odborom. Jé-lite, ta pa zna!

Volitev v Sežani. S Krasa nam poročajo o dopolnilni državnozborski volitvi, ki se je vršila v Sežani dne 29. januvarja t. l. tako-le :

Bil je vroč dan ta dan volitve, če tudi je pokrival zemljo sneg in nam je nebo pošiljalo še vedno novega. A kar nas je bilo zavednih mož, koji vemo, kaj je hvaležnost in kaj črna nehvaležnost, ostali smo trdni pri svojem sklepu, pri svojem prepričanju, katerega nam niso mogli omajati vse laži in zvijače naših do zbesnelosti strastnih protivnikov. Ostali smo zvesti prepričanju, da je jedino pravo stališče to, da poslušamo glas političnega društva „Sloga“ in njene predsednika, ki je žrtvoval vse za svoj narod, katerega ljubi za Bogom čez vse. Kar nas je bilo za grofa Coroninija, vedeli smo popolnoma, zakaj se gre in niti jednega ni bilo med nami, ki bi rekeli, „jaz volim grofa Coroninija zato, ker mi je ta ali oni rekeli, naj ga volim“; ne, takih volilcev ni bilo na naši strani, pač jih je imela nasprotna stranka celo kopo, ki so govorili: „saj tudi nam se pozdeva, da bi bilo najbolje, da volimo grofa Coroninija, ali naše razmere do tega in tega gospoda, naj se imenuje pa ta Muha ali kakorsibodi so take, da se moramo udati njegovemu ukazu“. Spet so volili dr. Staniča taki, katerih prepričanje je bilo to, da morajo voliti z večino, ne gledé na to, kako in s kakimi sredstvi se je spakrala skupaj ta večina, in ne glede na to, koga bode volila ta spakredana večina. In končno je prišlo celo do tega, da se je oglasila v nekaterih bolj zavednih ljudeh, ki so glasovali pri prvi volitvi za dr. Staniča, vest, da so se začeli sramovati svojega nehvaležnega počenjanja, ter da so oddali pri ožji volitvi svoje glasove grofu Alfredu Coroniniju.

Glavni „šlager“, s katerim so nas hoteli pobiti naši nasprotniki, je bil pa ta, da se je grof Coronini odpovedal mandatu brez vzroka, ter da je s tem provzročil državi in občinam veliko stroškov. In na te limanice so jih vjeli še precej takih, ki ne poznajo popolnoma nič naših razmer ter ki niso še nikdar imeli časnika v roki. Nam pa, ki smo z zgražanjem čitali ostudne, ne-kvalificirane napade v „Soči“, katere sta nagromadila zaporedoma v nji lastnik „Soča“ in dr. Tuma, bilo je popolnoma jasno, zakaj je grof Alfred Coronini odložil svoj mandat. Mi smo prišli namreč do spoznanja, da je k temu veliko in največ pripomogla nemarnost goriških Slovencev sploh, ker niso koj v prvem začetku povzdignili odločen svoj glas proti takemu grdemu postopanju dveh oseb, ki iščeta pri vsem svojem takozvanem narodnem delovanju le samih sebe. Za to smo si pa šteli v sveto dolžnost, da popravimo zdaj, kar smo zamudili poprej, ter da pokažemo grofu Coroniniju svoje zaupanje s tem, da ga spet izvolimo za svojega poslanca. Žal, da moramo konstatirati, da ni večina kraških volilcev storila te svoje dolžnosti.

Ali uverjeni smo popolnoma, da je bila ta večina zapeljana ter da ni vedela kaj dela, za to pa prosim gospoda grofa, da je tudi odpusti.

No, če so se dali pa Kraševci posebno pa Brkini zapeljati, morebiti celo podkupiti, vsaj nekateri gotovo, so pa pametnejše nastopili v drugih volilnih okrajih in zato je bila zmaga naša in nič nas ne veseli bolj nego zavest, da je tudi Kras s častno manjšino pomagal do te zmage. Kdor bi videl ono navdušenost, ono neizmerno veselje, ki je med nami zavladalo, ko je vstopil v goščinstvo dvorano, kjer smo pričakovali izida, gospod okrajin glavar dr. Laharnar ter nam naznali, da je izvoljen grof Coronini z 30 glasovi večine, ta bi se bil koj prepričal, da tu govorje srca resnih, postavljenih in poštenih kraških mož, ki so popolnoma prepričani, da so veste izpolnili svojo narodno dolžnost. Dvorana se je kar trosla od silnih gromkih živio-klicih na grofa Coroninija, na dr. Gregorčiča in na okrajnega glavarja, ki se je potrudil naznanih nam to veselo novico. Odpolali smo koj brzojavko gosp. grofu in dr. Gregorčiču, v katerih smo jima izrekli naše popolno zaupanje in našo vdanost.

Potem pa je začelo veselo življenje v dvorani. Napitnici je sledila napitnica. Možje so si stiskali roke ter prisegali, da ne zavste nikdar dr. Gregorčiča in grofa Coroninija, ki sta že toliko dobrega storila za naš narod in od katerih naš ubogi narod se marsičesar pričakuje, da jima le Bog še mnoga leta ohrani zdravje. Zdaj pa je padal gost sneg; snežna tema je zavila zemljo v svoj plasč. Kdor je stal pa na vratih naše gostilne videl je — prek razsvetljenega prostora pred gostilno hitrih nog ter v plašč priponjeno glavo — zbežati v temo — marsičterega nasprotnih volilcev, — o katerem se je vedelo, da ni glasoval kakor mu je velelo srce in se je torej kesal svojega narodnega greha.

Ker pa ni hotel nikakor prenehati sneg — je moralno mnogo volilcev iz komenskega okraja — prenočiti v Sežani in je zaradi tega trajalo živahno veselje med njimi v pozno noč.

Komičen prizor o priliki zadnje volitve v Sežani. Kdor je sodeloval svoje dni pri javnih volitvah, kjer si stoje nasproti razne stranke, je doživel gotovo mnogo raznovrstnih komičnih prizorov. Da ne bi tudi zadnja državnozborska volitev delala v tem pogledu izjeme, za to je skrbel g. Grilanc, župan iz Saleža. Ko so bili namreč volilci grofa Coroninija zbrani v Sežani v gostilni „pri vagi“ ter so tam pričakovali končnega volilnega izida, — pričaže se v dvorano z donkišotskim nastopom g. Grilanc, a z njim Saho - Pansa — nek Lah iz Dutovelj. Obadva stopata možki korakov na dno dvorane ter postavita svojega rojstva kosti ob okroglo mizo, stoječi pri oknu. Ko je g. Grilanc spregovoril z nekim našim gospodov nekaj besed, — zakliče slednji: „Posluh! Gosp. Grilanc ima besedo“. Družba je obmolknila, gosp. Grilanc si pogradi rujavo brado ter začne: „Veste li kaj se je zgodilo?“ „Kaj?“ — je vprašalo poslušajoče občinstvo. Gospod Grilanc nadaljuje: „Jaz Vam povem, da je sklenilo 38 volilcev grofu Coroniniju nezaupnico. To nezaupnico je pa podpisalo 39 volilcev in zdaj se mu jo odpošlje na dom. Veste-li kaj to pomeni?“

Nekdo, ki je korakal mirno po dvorani gor in dol, se pri tej priliki približa g. županu Grilancu ter mu reče: „To ne pomeni nič drugega, nego da se nahajamo v predpustnem času, v katerem uganjajo burke“.

Gospod Černe, župan tomajski, se oglasi ter opazi, da pomeni to budalost, ker so volilci s tem, da niso volili grofa, itak bili proti njemu. Gospod Černe mlajši, sin tomajskoga župana, pa opomni, da pomeni kar so storili nasprotni volilci največjo neumnost, ker grof Coronini — še ni državni poslanec. Gospod Hrovatin pa pravi, da ne bi Coroninjevi volilci, ako bi bil izvoljen dr. Stanič — temu poslali nezaupnico nego se mu priporočili, da bi veste zastopal tudi njihov korist, kar bi bila itak njezina sveta dolžnost. Potem, ko je tudi g. Grilanc spremljalec nekoliko govoril, poprosil je gosp. župan Grilanc spet besede. Ista mu je bila podeljena, pa ne samo to, posodila se mu je tudi stolica, da stopi na njej ter „ex cathedra“ govoril. G. župan Grilanc stopi sicer na stolico, hoče nekaj govoriti pa ni šlo, bil je revež ves konfuzen in je vsled tega celo jecljal.

Da bi ga rešil iz zadrege, pristopi nekdo k njemu ter mu reče: „Čemu toliko muke, saj veste da ne znate govoriti“. Gospod Grilanc klaverno prikima — stopi iz stolice — pa znašel se je v položaju muhe v močni.

Potem pa prisede k njemu nekdo, ga pogleda pomilovalno, rekoč mu: Gosp. župan, to ni nič, kaj ne?!

Gosp. Grilanc pritrdi temu ves pobit in zmešan — plača krčmarju naročeno vino — vzame klobuk ter se izmuze brž ko mogoče iz dvorane. Nekateri so mu smejali, bil pa je tudi takih, ki so ga pomilovali.

No, zaslužil je mož vsakega po malo. Resno pa opomnimo, da je res žalostno, ako se vidi tako nastopati župana. Mi bi nenesar ne rekli, ako bi tako vlogo hotel

igrati kak „pek“ iz Komna, temu mož bi se kaj takega prav dobro pristojalo, tudi bi svojo nalogu veliko bolje izvršil nego gosp. Grilanc. No, pa saj smo v predpustnem času in v takem času je marsikaj dovoljeno celo — županu iz Saleža.

Župan za deset goldinarjev. V Sežani so pripovedovali na dan volitve, da se je ponujal nek spodnjekraški župan za deset goldinarjev. Mi tega ne moremo verjeti, kajti ne moremo si misliti, da bi si sploh v kaki občini izbrali za župana moža, kateremu bi ne bilo to znano, da stane vsak kraški osel in tudi najslabši vsaj 15 goldinarjev.

Mons. Wolf, župnik pri Sv. Ignaciju v Gorici — panslavist. — Ali vam ne ustajajo lasje kristjani božji, ko čitatekaj takega?! In vendar mora biti res tako ker trdi to „Il Friuli Orientale“, ter navaja za svojo trditev dokaze. Čujte in strmite torej cenjeni čitatelji! Mons. Wolf je izdal neki stranki slovenski ubožni list. Ni li to grozno, ni li to pravo pravcato panslavistično rovanje?

No, pa šalo na stran. Zagrizenčkom okoli „Il Friuli Orientale“ moramo pa že resno svetovati, da si ne razburjajo živec zaradi takih reči, kajti zgodilo bi se lahko, da bi zbesneli od jeze. Slični slučaji se bodo gotovo dogajali v Gorici vedno bolj pogostoma in privaditi se bodo morali nanje tudi naši zagrizenčki, naj jim bi bilo pa to všeč ali nevšeč. Zaradi njih jeje si ne bomo dali vendar kritati naših narodnih pravie, ki so nam zagotovljene po božjih in človeških postavah.

Pravila nepotrjena. Lanskega leta je vlad razveljavila radi raznih demonstracij tukajšnjo laško društvo „della gioventù Friulana“. Iste vrste ljudje so predložili kmalu potem namestništvu v Trstu pravila za novo društvo, ki naj bi se nazivalo „Unione dei giovani Friulani“. No, namestništvo v Trstu jim je vrnilo te dne nepotrjena pravila. Pa popravljena se predložijo v kratkem namestništvu in ni droma, da jih ono ne bi potrdilo in naše mesto bo spet bogatejše za jedno „nadpatriotično“ društvo.

Lahi in jezik

* **Otroška ljubezen.** Dne 27. t. m. je umrla na Dunaju 75-letna Charlette T. vsled kapi. Naslednjega dne pa se je zatrupsila njena 46-letna hči Ida. Zapustila je pismo, da brez matere ne more živeti. Že lani, ko je zadela njeni mater prvič kapi, je napravila Ida svojo oporočko. Usmrtili se je nameravala torej že takrat.

* **Grožna nesreča.** Iz Wiekesbarreja (Pennsylvania) poročajo: Na Newjerseyer centralnem kolodvoru je ušel vlak ter tekel navzdol proti Ashleyu, kjer se je zaletel v neko lokomotivo. V sledi tega je eksplodiral voz, na katerem je bil dinamit. Pet oseb je ubilo, sedem ranilo, okoli stoječa poslopja pa tako porušilo, da je za $1\frac{1}{2}$ milijona dolarjev škode.

* **Nesreča.** Te dni so se igrali trije otroci v Pranju z lovske puško, ki jo je bil njen lastnik pustil v sobi. Eden izmed dečkov pomeri na svoja tovariša ter zakliče: „Stojta, ustrelim vaj!“ Na to sproži puško in svinčenke so prodrle otročiča. Štiri leta starca deklica je bila takoj mrtva, devetletni deček pa je bil težko ranjen.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Šolskega doma“.

Usojam si cenj. p. n. občinstvu v mestu in na deželi uljudno naznaniti, da sem odprl v lastni hiši (po starem imenovan) gostilno.

„Pri Grgarki“,

ulica sv. Antona št. 3.

Točim izvrstna briska in druga domaća vina; imam domačo kuhinjo, držim pôstelje za prenočišča po jako nizki ceni.

S prošnjo za blagohotno naklonjenost se prijazno priporočam za obilen obisk udani

Ivan Mizerit

(sin ranjke Grgarke.)

Razpis dražbe.

Dne 12. februarja t. l. se odda v občinski pisarni v Št. Andrežu pri Gorici od 10—12 ure predpoldne na javni dražbi gradnja tukajšnje nove cerkve. — Delo je cenjeno na 32.929 gld. 33 kr. — Gradbeni načrti in pogoj so razgrnjeni ob uradnih urah v obč. pisarni v Št. Andrežu do dneva dražbe. — Vsak vdeležitelj dražbe bode moral položiti dražbeni komisiji 10 od sto varščine.

Zupanstvo v Št. Andrežu,
22. januvarja 1900.

Župan:
Lutman.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svoje novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijačene, pr.: francoski Cognac, pristni kranjski, brinjevec, domači tropinovec, rum rum, različna vina, gornužice (Sent.), Ciril - Metodovo kavo in Ciril - Metodovo milo ter drugo v to stroku spadajoče blago. Postrežba točna in po zmerih cenah.

Z odbljenim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovce v Semeniški ulici hiš. štev. 1.
v lastni hiši kjer je „Trg. obrt. zadr.“

Prva kranjska tovarna testenin

Žnidrišič & Valenčič

v Ilirske Bistrici

priporoča svoje izborne testenine kot makarone, fideline, vrvice in različne vloge za na juho velespoštovanemu občinstvu.

Prvi sijajni vspeh najnih izdelkov je ta, da se ni v našem okraju v treh letih toliko testenin zavžilo, kot najnih v tem času kar jih izdelujeva. — Velespoštovana gospodinja! Sezite po tej jedi, katero pri nas s slastjo še oni zavživajo, ki dosedaj o testeninah še slišati niso hoteli. Najine testenine vdobe se v vseh boljših prodajalnicah jestvin; povsem zanesljivo najine pa so le one, ki se prodajajo v zavojih po $\frac{1}{2}$ kg. z najino firmo.

Trgovcem pošiljava cenik zastonj in franko.

Josip Gorjanc

gostilničar
v Attemsovi palači na Kornu
v Gorici,
ima tudi kleve za konje in
vozove.

Razun dobrega črnega in belega
vina ter piva, priporoča vedno
izvrstna jedila, gorka ali mrzla.

Soliden, priden, izučen trgovski
pomočnik,

droguist,

ne črez 24 let star, se sprejme pod
jako vgodnimi pogoji v neki trgovini
z barvili.

Ponudbe naj se pošljejo tvrdki
Adolf Hauptmann v Ljubljani.

Andrej Čermel

na Kornju št. 10.

priporoča sl. občinstvu v mestu in na deželi
svi trgovino vsakovrstnih potrebščin, ka-
kor: kavo vseh vrst, riž, olje itd. Na raz-
polago tudi domačo slanino: špek in
salame in to, na drobno in debelo.

C na zmerna, postrežba točna.

Anton Kuštrin

(v hiši gospoda dr. Lisjaka.)
v gosposki ulici 23.

priporoča častiti duhovščini in slavnemu
občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino
raznih potrebščin u. pr.: kavo: Santos, San-
domingo, Java, Cejlon, Portoriko in druge -
Olijje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istrsko in
dalmatinsko. - Petroj v zaboju. - Sladkor
razne vrste. - Moko številk 0, 1, 2, 4, 5. -
Več vrst rajza. - Miljske prve in druge
vrste, namreč po $\frac{1}{2}$ kila in od 1 funta.

Razposilja blago na vse kraje. - Cena
zmerna. - Postrežba točna.

Novoporočenci pozor!

Štejem si v čast naznanjati slavnemu občinstvu, da sem razširil trgo-
vino pohištva v ulici Veturini, glavni vhod v Gosposki ulici.

Anton Breščak

v Gorici, Gosposka ulica št. 14, (blizu lekarne Gironcoli).

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo za
vsaki stan. Pohištvo je po najmodernejših
slogih, posebno spalne, jedilne in posetne sobe
so po nemškem slogu odlikovanih **Črnigo-
jevih delavnic** v ulici Ponte nuovo in via
Leoni, katere so lepše in ukusnejše izdelane
in ceneje od dunajskih in budapeštanskih
tovarn. Ostalo pohištvo je od prvih mizar-
skih mojstrov. — Sprejema vsa naročila in
izdeluje po izberi obrisa, najecene in v
najkrajšem času. — Bogata zaloga podob na
platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijška
brušena ogledala vsake velikosti. Različno
pohištvo, kakor: toaletne mizice, različna
obešala, preproge za okna itd. Različne sto-
lice iz trsja in celulojda, posebno za jedilne
sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z ži-
mami in platnom na izberu ter razne tapete-
rije. — Daje se tudi na obroke, bodisi te-
denske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven
Gorice po železnici in parobrodih.

V zalogi ima
najelégantnejšo sobno
opravo, na katero se
še posebej opozarja
p. n. občinstvo!

„Narodna tiskarna“ v Gorici

ulica Vetturini št. 9.

Zalaga tiskovine je preskrbljena s povsem novimi črkami, okraski in finim papirjem. Izdeluje vse dela v najkrajšem času po tako nizkih cenah, da se ne boji konkurence.

Tiska brošure, diplome, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, vabila na karton in papir, posetnice razne velikosti in oblike z zavitki, zaročnice in poročnice v elegantnih ter osmrtnice v velikih in manjših oblikah.

„Narodna tiskarna“ tiska

„Gorico“, ki izhaja dvakrat na teden v dveh izdajah (zjutranje in večerno) ter stane na leto 8 kron, pol leta 4 krone.

„Narod“, ki izhaja vsako drugo soboto ter velja celoletno 1 kruna in 60 vinarjev, polletno pa 80 vinarjev. Kdor naroči 10 iztisov

Izdala je

„Narodni koledar“, ki obsegata razen koledarskih podatkov in raznega drobiža, povesti poučne in zabavne vsebine ter oglase slovenskih trgovcev in obrtnikov iz mesta in dežele.

Začela je zalagati vsakovrstne tiskovine za duhovnije, županstva in dr. urade.

Že zdaj ima v zalogi sledeče cerkvene tiskovine:

1. Nota pro denuntiationibus faciendis;
2. Nota pro denuntiationibus factis;
3. Račun (3 pole) v slovenskem jeziku;
4. Testimonium status liberi;
5. Testimonium doctr., relig. et baptismi;
6. Fides matrimonialis;
7. Fides nativitatis et baptismi;
8. Fides mortis et sepulturae;
9. Status animarum;
10. Liber matrimoniorum;
11. Liber baptizatorum;
12. Liber defunctorum;
13. Spovedni listki.

Vse druge tiskovine so v tisku, na kar opozarjam sl. županstva in dr. urade.

Sene boji konkurence

Priporoča posetnice